ใหญ่เป็นที่ลาดชันและเป็นพื้นที่รับน้ำธรรมชาติบางส่วนจะประสบกับปัญหาน้ำท่วมหลากรุนแรงและน้ำท่วมขัง ขณะเดียวกันยังคงมีบางพื้นที่ที่ประสบภัยแล้งซ้ำซากทั้งในภาคการเกษตรและน้ำอุปโภคบริโภค นอกจากนี้ในบางพื้นที่ยังประสบกับปัญหาดินโคลนถล่ม และมีข้อวิตกกังวลเกี่ยวกับความปลอดภัยของเขื่อนร่วมด้วย น้ำท่วมอาจทำให้เกิดความเสียหายอย่างหนัก แต่ก็สามารถกักเก็บเพื่อใช้เป็นแหล่งน้ำเพื่อการเพาะปลูก ดังนั้นการบริหารจัดการน้ำท่วมไม่ควรเน้นเฉพาะการเร่งระบายน้ำลงสู่ทะเลเพียงอย่างเดียว แต่ควรพิจารณาการกักเก็บน้ำให้มากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ด้วย เนื่องจากเราไม่สามารถหลีกเลี่ยงเหตุการณ์น้ำท่วมในพื้นที่ลุ่มน้ำได้ แม้ว่าจะมีการกำหนดมาตรการรับมือที่สำคัญแล้วก็ตาม ดังนั้นจึงจำเป็นต้องกำหนดวิธีการบริหารจัดการน้ำในอ่างตามเกณฑ์การบริหารอ่างเก็บน้ำ (Rule curve operation) ทั้งในช่วงก่อนและระหว่างฤดูน้ำหลาก เพื่อหลีกเลี่ยงความเสียหายที่ไม่จำเป็นทั้งในปีน้ำปกติและปีน้ำมาก รวมถึงการดำเนินการเรื่องการใช้ประโยชน์ที่ดินด้วย (รายงานสรุปสำหรับผู้บริหาร, 2556: 1-3)

จังหวัดพิจิตรมีสภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มตอนกลางและค่อยสูงขึ้นทางทิศตะวันออกและตะวันตก มีแม่น้ำยมและแม่น้ำน่านไหลผ่านจากเหนือจรดใต้ ทำให้มีปัญหาเรื่องน้ำท่วมเป็นระยะเวลานานต่อเนื่องเพราะปัจจุบันพื้นที่รับน้ำทางธรรมชาติจำนวนมากตื้นเขิน การเชื่อมต่อกันระหว่างห้วย หนอง คลอง บึง ตามธรรมชาติถูกทำลาย จากการพัฒนาของเมือง ซึ่งโดยรวมสถานการณ์น้ำของจังหวัดมีปัญหาด้านการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง เพราะส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตรเป็นหลัก (บริษัทเซาท์อีสท์ เอเซีย แมเนจเม้นท์ จำกัด, 2556: 10-12) ผู้วิจัยพิจารณาเห็นความสำคัญของการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดพิจิตรอันมีผลต่อการดำรงชีวิตอยู่ของประชาชนในพื้นที่ เพื่อบริหารจัดการน้ำในยามวิกฤตคือช่วงฤดูกาลน้ำหลากเพื่อให้มีแหล่งน้ำไว้ใช้หลังฤดูฝน จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารจัดการน้ำตามหลักพุทธวิธีของจังหวัดพิจิตร เพื่อจะได้ทราบสภาพปัญหาของการบริหารจัดการน้ำ หลักพุทธวิธีที่สามารถนำมาบูรณาการเข้ากับแนวคิดทฤษฎีการบริหารจัดการน้ำตามนโยบายและมาตรฐานในการทำงานจากกรมชลประทาน เพื่อปฏิบัติงานให้ตอบสนองต่อการให้บริการในพื้นที่ โดยเกณฑ์การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษา ดังนั้นจึงต้องการศึกษาสภาพทั่วไปและปัญหาในการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดพิจิตร เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและหลักพุทธวิธีที่เหมาะสมกับการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดพิจิตร และนำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการน้ำตามหลักพุทธวิธีของจังหวัดพิจิตร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการนำรูปแบบไปบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพและให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปและปัญหาในการบริหารจัดการน้ำ ของจังหวัดพิจิตร

2.2 เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและหลักพุทธวิธีเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำ ของจังหวัดพิจิตร

2.3 เพื่อนำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการน้ำตามหลักพุทธวิธี ของจังหวัดพิจิตร